

# נאמר של נייר



השערוריה המיותרת של באר-שבע \* סופרים

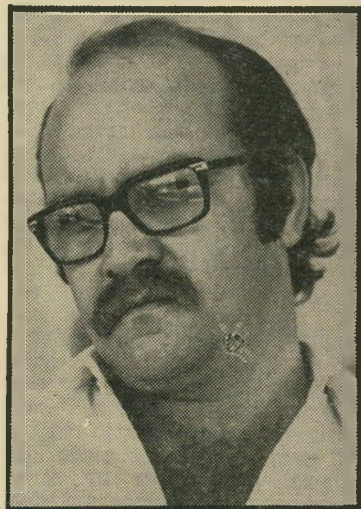
מסובסדים לעיירות-פיתוח \* גרידת עובר, כדילמה סארטריאנית

\* מחקר על תנועות הנוער כ"עילית חברתית"

## תיאטרון

### תיסמונת בילו

החברה, מערכת המישפט והתרבות הישראליים הוכיחו שוב בגרות חסרת-תקדים, כאשר לא צלחו הניסיונות להסיט מאבק מישפטי למישורים אישיים של האשמות בהומוסקסואליות. כפי שהוטחו במנהל תיאטרון באר-שבע, גרשון (גרי) בילו.



גרשון (גרי) בילו שיקולים מיניים?

טורי הרכילות והמישפט בעיתונות היו מית, הוצפו במידע הקשור בתביעת-פיי-צויים של השחקי מיקי ורשביאק, שב-מהלכה האשים את גרשון בילו בכך, ש-שיקולים מיניים מחליטים אצלו את מקום השיקולים האמנותיים בתיאטרון שאותו הוא מנהל. טיעונים אלה נידחו על הסף, הן על-ידי בית-המישפט והן על-ידי הציבור.

אלא שבין גידוליה-פרא של שערוריית תיאטרון באר-שבע, עולה לה תופעה, שבה לא דן בית-המישפט, תופעה שניתן לכ-נותה כתיסמונת בילו, או במילים אחרות: מי זקוק ללהקת תיאטרון באר-שבע, להקה שהיא הטריפ האישי והפרטי של בילו הנ"ל, והממומנת על-ידי משלם המיסים, מבלי שתתרום תרומה חדשנית כלשהי לתיאטרון הישראלי. תיסמונת בילו היא עצם הקמתה של להקת תיאטרון, שאינה תורמת דבר לתיאטרון המקורי (בעוד תיאטרונים הבימה והיפה נאבקים על הער-לאות מחזות מקוריים), להקה המעלה על קרשה מחזות משומשים, שהועלו בהצלחה רבה על במות הברודוויי התליאבבי.

סימן נוסף של תיסמונת בילו הוא טעמו האמנותי של גרשון בילו, שמשדל לספק, מן הסתם, את הדרישה התרבותית של בירות אווריות כבאר-שבע, לצפות במחזות שהועלו בהצלחה במטרופולין התל-אביב, ואשר עצם הפקתם בבאר-שבע מעניקה לפרנסי העיר טעם של כרך ומט-רופולין. אלא שמחזות מצליחים אלה, ש-הועלו בדיזנגוף, אינם עילה להחזקת עוד תיאטרון ציבורי בישראל, ומן הראוי ש-מפיקים פרטיים ילקחו מחזות אלה בשח-קנים סוג ב' (כמקובל באנגליה) וישלחו אותם לסיורים בעיירות הפיתוח. ואין כל

סיבה שהציבור ימשיך לממן החזקת תיאטרון של שחקנים מסוג ג', כדי להביא את תיסמונת בילו על סיפוקה. שערוריית באר-שבע והמאבק המישפטי בין מיקי ורשביאק לבין גרשון בילו מיותרים. הדבר היחידי שעל הציבור לדון בו, הוא הצורך בהמשך קיומו של תיאטרון זה.

## צאן ברזל

### סופר העיר

מדי שנה בשנה מעניק משרד-החינוך, באמצעות המועצה הציבורית לתרבות ול-אמנות, שש מילגות יצירה ע"ש ראש-הממשלה לוי אשכול, בסכום מינימום, המ-אפשר לזוכים בו לעסוק במשך שנה תמימה ביצירה לשמה. במקביל למענקים אלה הרי שמשלם המיסים משקיע מדי שנה בשנה, באמצעות המועצה הנ"ל, סכום הנע בין 10 ל-30 אלף לירות, לסופרים ולחוקרים, סיבסוד ציבורי זה של סופרים הולם מישוריי-סיבסוד אחרים של המועצה לתר-בות ולאמנות, שקרוב ל-90 אחוז מתקי-ציבה מושקע בריכוזי התרבות המרכזיים בארץ, תוך הזנחה של צרכי התרבות האי-מיתיים של ישראל האחרת.

כותב שורות אלה אינו מוצא פסול עקרוני בסיבסודם של סופרים בידי המ-

דינה, בעיקר בצעדיהם הראשוניים. אך יחד עם זאת הוא מאמין, שטוב היו עושים עסקניה-תרבות אם היו מאמצים למענקי-יצירה הנ"ל מסורת מרכז-אירופית עתי-קה, שחודשה בשנים האחרונות בגרמניה - מסורת סופרי-העיר.

מסורת סופרי-העיר רווחה במרכז-אירופה כבר בימי-הביניים. אחד מסופרי העיר הנודעים היה הסופר השווייצרי גוטפריד קלר (היינריך הירוק), שכיהן כסופר-העיר בציריך בשנים 1861-1876. ואכן, מינהג זה חודש לפני כשלוש שנים בעיירה ברגן-אנקהיים, בקירבת פרנקפורט, ובעיקרו-תיה בעיירות נוספות. מדי שנה מומינה העיירה סופר נבחר לתחומיה, והיא מע-ניקה לו, על חשבון תקציב הרשות העי-רונית, דירת-שרד למגורים ומשכורת חוד-שית (המסתכמת בכ-18 אלף מארק ל-שנה).

על סמך מימצאי חידוש מסורת סופר-העיר בגרמניה, אין ספק כי פיצול מענקי-ראש-הממשלה לשש עיירות-פיתוח, מי-קריית-שמונה ועד לירושם, יהיה בכוחו להביא למעורבות יתר של הסופרים הי-זוכים בחיים התרבותיים של הקהילה הי-מקומית. ברור שבכוח פיצול המענק לי-מקומות מגורים בישראל האחרת, הרי

\* אין סיבה שהמדינה תסבסד סופר וחוק ומבוגר כאהרן מגד במענק-יצירה. מענק-יצירה חייב לתת סיכוי לסופרים צעירים ולא לסופרים שמיצו במשך שנות דור כל סיכוי שניתן להם על חשבון משלם המיסים.



תחריט גרמני מימי-הביניים על סופר העיר דירת שרד ומשכורת חודשית

שגלריית הדמויות המופיעה בסיפורת הישראלית תתעשר בכמה דמויות אמיתיות, תחת הדמויות הבדויות המרצפות סיפורת זו.

## תרגום

### המנדרין הצעיר

בסיפורה המנדרין הציגה הסופרת סי-מון דה-בובואר, שותפת-לחיים של ההוגה והסופר ז'אן-פול סארטר, את גזע האינטלקטואלים הצרפתיים, בני הדור שקדם למילחמת-העולם השנייה, שאיכלס את סן-גרמיין דה-פרה אחרי שיחרורה של צרפת. דה-בובואר מציגה בסיפורה את האימפוטנטיות של שני הגיבורים הראשיים שלה, דובריי ופרון (שהינם למעשה: סאר-טר ואלבר קאמי).

יבאחרונה ראה אור בעברית החלק הרא-



ז'אן פול סארטר

„שוכב פה ושם עם פלונית זאלמונית“

שון מהטטרולוגיה דרכי החירות של ז'אן-פול סארטר, העוסק בעולמם הקיומי של המנדרינים הנ"ל, במחצית הי-שנייה של שנות ה-30. כלומר: בנעוריו ובעולמו של סארטר כמנדרין צעיר. בדומה ליצירות אחרות, שאותן חיבר בשנות הי-30, ה-40 וה-50, הרי שגם בדרכי החירות פועל סארטר כמינהגו, במיבחר האפשי-ריות שבין המהפיכה הסוריאליסטית (תרבותית) לבין המהפיכה הקומוניסטית (פוליטית), תוך הצגת השאלה העקרונית: „האם כיכולתה של האמנות להיות מושח-רת, מבלי להיות תלויה? או להיות תלויה מבלי ליחסף לתעמולה?“ (מתוך „סיפורת מהי?“).

בדומה לרוב יצירותיו של סארטר, הרי שדרכי החירות עוסק בהבאת הטיעון הי-סארטריאני העקרוני, והוא: האדם נידון לחופש. זה גם סיפורו של מאטייה דיי-לארי, גיבורו של סארטר בדרכי החירות, מרצה לפילוסופיה שחברתו מארסל מת-

\* ארבע יצירות סיפוריות המאחדות ברעיון מרכזי אחד.

\*\* ז'אן-פול סארטר, דרכי החירות - גיל התבונה, עברית: יונת סנד; הוצאת ספרית פועלים והמיפעל לתרגום ספרי מופת; 293 עמודים (כריכה רכה).